

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 30

30. srpnja 2020.

cijena 200 Ft

Svečano otvorenje zgrade Kulturnog centra bačkih Hrvata

FOTO: STIPAN BALATINAC

4. – 5. stranica

10. Tura vjernosti

8. – 9. stranica

Hrvatska samouprava županije Šomođ

12. stranica

Kamp Hrvatskog zavoda „Stipan Blažetin“

14. stranica

Manje vridna petroviska i plajgorska vjernost?

Vjerna sela za mene predstavljaju jednu cjelinu. Povijesnu, divovsku i neoskrunjenu. To i je povijesno jedinstvo šest sel u Pinčenoj dolini u dodatku još s Plajgorom, čije stanovništvo (većinom hrvatsko i nimško), je za Prvim svjetskim bojem vanstalo za svoju istinu. Diktiralo je to srce i duševna svist. Karkade se spomene ta dični čin u ugarskoj povijesti, nigdar, nijednoč, nijedno selo nij' bilo izostavljeno. Boreći se za svoju sudbinu zašli su i do svetačnosti najzad priključenja k Ugarskoj, 1923. ljeta, i tako u Pornovi, kot i u Gornjem Četaru, kasnije pak i u Petrovom Selu bile su nazočne sve seoske delegacije. Tura vjernosti sa svojom desetljetnom historijom sa strane ugarskih čuvarov tradicij, izgleda, načela je ovo jedinstvo. Za me, ka dojdem iz Petrovoga Sela, koje selo je najprlje i isključivo dobilo titulu „Communitas Fidelissima“ 13. marcijuša 1923. ljeta od Ugarskoga nacionalnoga saveza, nije razumljivo, ni prihvatljivo, kako je moguće da na centralno svečevanje „uspjeli su“ organizatori skupapozvati predstavništvo samo pet naselj, a ostala dva krajrinuti, odstraniti. Komu i zašto je postala manje vridna petroviska i plajgorska vridnost? Pravoda Plajgor polag Kisega leži u čisto drugom smjeru nek Pinčena dolina, a Petrovo Selo od Pornove luči i austrijski hatar. Ovde je i termin neugodan, vik spada na vikend Petrove, petroviske bučure, kad su svi radje doma s familijami. Spomenem se da su na početku „konjskoga galopa“ bila poiskana i dotična sela, ali od ljeta do ljeta posjeti su izostali. Politički gledano, vjerna sela spadaju u tri izborne jedinice po parlamentarnom zastupništvu, ali sam mišljenja da i ta činjenica ne bi smila služiti uzrokom za odvajanje. Očigledno, u pojam skupnoga slavija, po stanovništvu najbrojnije, a i najmanje mjesto od vjernih, nije moglo stati. Stota obljetnica potpisanja Trianonskoga mirovnoga pakta, koji dokument je jednako zramao u Austriju, Nardu, Gornji Četar, Pornovu, Keresteš, Hrvatske Šice, Plajgor i Petrovo Selo, s desetom Turom vjernosti, ki zna po čijoj grihoti- jednostavno se je pofuznula na ideji. Jedne pozvati, druge daleko držati od jubileja, nije bilo pošteno ni pravedno. Iako za ovim svetkom gvišno neće biti protesta, ufajmo se da ov fijaško neće srušiti dobre odnose med našimi seli. Što pak naliže budućnosti, iz pristojnosti bi se šikalo pripaziti da u skupnu vjernost, ka je od naših praocev srčeno i žilavo izgradjena, ne došmuglja se još jedna nepravična prilika. *Tiho*

Glasnikov tjedan

Jedan zanimljivi blok vijesti i jedan zanimljiv red vijesti. Prema kojima, ako ih promatramo zajedno, možemo zaključiti da je uredniku stalo pokazati kako mi ljudi životinje rođene u zoološkom vrtu štitimo više od ljudskih života. Vijesti su to dana 11. srpnja. Najprije se donosi kako jednom premijeru pada popularnost pa je primoran, da bi se dodvorio biračima muzej, nekadašnju bizantsku crkvu pretvoriti u džamiju. Recimo kako je ta vijest, doduše nisam mjerila, nego onako odoka zaključila, trajala jednu minutu. Nakon nje ide druga vijest koja govori kako je prije dvadeset i pet godina 11. srpnja izvršen strašan zločin u našem neposrednom susjedstvu. Traje otprilike onako odoka ne više od tridesetak sekundi. Na nju se nadovezuje treća vijest o rijetkoj vrsti antilope koja je rođena u jednom našem zoološkom vrtu. Vijest ide i ide, traje i traje, čini mi se u odnosu na prijašnju satima, a možda je bila onako „odokativno“ nešto više od minute. Borili smo se mjesecima zatvoreni u svojim domovima, protiv koronavirusa. Onda smo zaključili kako je došlo ljeto i

vruće je. Gospodarstva su posustala, a od turizma i usluga mnogi žive. I nakon karantena, kućnih i državnih, krenulo se iz kuća i država. Tko dalje tko bliže. Najbliža je balatonska rivijera, ili jadranska. Ili bazen u tvom ili susjednom gradu. Odjednom nam više nisu trebale maske ni dezinfekcijska sredstva. Guramo se i sudaramo u liftovima, a maske nosimo tek u dućanima, gdje hvatamo golim rukama i ono što nam treba i ne treba. Gledamo kako oni, koji je propagiraju i predlažu, ne drže socijalnu distancu niti koriste maske. A već je kraj srpnja. I polako raste broj oboljelih u našem susjedstvu. Kod nas je stanje povoljnije nego kod njih, više je discipline i straha u ljudima. Što će nam donijeti rujan koji polako počinje kucati na vrata? Moći ćemo otvoriti vrata ili ih ponovo morati zatvoriti?

„I polako raste broj oboljelih u našem susjedstvu. Kod nas je stanje povoljnije nego kod njih, više je discipline i straha u ljudima.“

Neki se kampovi organiziraju s malo sredstava, a puno, puno sadržaja, a neki s puno sredstava i malo, zaista

malo sadržaja. Hrvatskih naravno. Kako to? Svake se godine postavlja to pitanje kod nas novinara koji posjećujemo neke od njih, i jedne i druge. Ali o tome rijetko pišemo. Jer nas ne bi ponovno pozvali. A ni sada nisu. Ništa zato, pitat ćemo organizatore, a oni će nam ispričati svoju novinsku priču. Bit će ona zanimljiva, kao i vijesti o kojima sam pisala na početku svoje kolumne.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik – dnevni tisak – budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar

Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Uspješno završeno predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europske unije

Republika Hrvatska je 1. siječnja 2020. od Finske preuzela šestomjesečno rotirajuće predsjedanje Vijećem Europske unije pod motom „Snažna Europa u svijetu punom izazova“. Dio aktivnosti hrvatskog predsjedanja, koje su vezivanjem kravate na kip Nasmiješenog policajca simbolično otvorili veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić i mađarska ministrica pravosuđa Judit Varga odvijao se u Mađarskoj. Potom su uslijedili reprezentativni kulturno-promotivni sadržaji poput sjajnih nastupa opere i baleta Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu te likovne izložbe „Miroslav Kraljević, hrvatski modernist i tri najistaknutija sljedbenika Kraljevićeva nasljeđa u hrvatskom slikarstvu prve polovice 20. stoljeća - Uzelac, Gecan, Trepše“. Javne aktivnosti u ožujku je prekinula pojava koronavirusa.

Države članice Europske unije svakih se šest mjeseci izmjenjuju u predsjedanju Vijećem. Za vrijeme tog šestomjesečnog razdoblja predsjedništvo predvodi sastanke na svim razinama Vijeća i tako pomaže osigurati kontinuitet rada EU-a u Vijeću. Dok predsjedaju Vijećem, države članice blisko surađuju u tročlanim skupinama, poznatim pod nazivom „trio“. Taj sustav uveden je Ugovorom iz Lisabona iz 2009. Trio definira dugoročne ciljeve i priprema zajednički program u kojem se utvrđuju teme i glavna pitanja kojima će se Vijeće baviti u razdoblju od 18 mjeseci. Na temelju tog programa sve tri zemlje pripremaju svoje detaljne šestomjesečne programe. Vijećem Europske unije između 1. siječnja i 30. lipnja ove godine predsjedala je Republika Hrvatska. Za vrijeme hrvatskog predsjedanja trio su činila predsjedništva Rumunjske, Finske i Hrvatske. Hrvatska kao najmlađa država članica, pod motom „Snažna Europa u svijetu punom izazova“ pripremila je šestomjesečni program predsjedanja okupljen oko četiri prioriteta: Europa koja se razvija, Europa koja povezuje, Europa koja štiti i Europa koja je utjecajna. Tijekom predsjedanja Republika Hrvatska imala je prilike i u Europskoj uniji neposredno predstaviti znanje, kvalitetu i brzinu hrvatske prilagodbe, koja je poznata iz novije prošlosti, od borbe za neovisnost, obrane i pobjede nad agresorom, do povratka euroatlantskoj obitelji kroz članstvo u EU i NATO savezu.

Međutim, javne aktivnosti naglo su prekinute u ožujku pojavom koronavirusa. Intenzivan politički dijalog započet je radnim doručkom veleposlanika država članica EU s predstojnikom Ureda predsjednika Vlade Gergelyem Gulyásom i nastavljen video komunikacijom kroz uspostavljenu Whatsapp grupu, gdje su veleposlanici izravno s mađarskim dužnosnicima raspravljali kako organizirati tranzit svojih državljana kroz Mađarsku. Održan je niz prezentacija HRPRES, kako pred odborima za vanjsku politiku i europske integracije Mađarskog parlamenta, tako i na više sveučilišta i u Predstavništvu EU u Budimpešti. „Hrvatska je već 28. siječnja zatražila pokretanje mehanizma, koji postoji za izvanredne situacije prirodnih nepogoda i epidemiološke probleme“, izjavio je za MCC hrvatski veleposlanik Mladen Andrić, pridodavši kako je 5. veljače održan sastanak ministara zdravstva i pokrenut interventni mehanizam, koji je od ožujka rezultirao i konkretne potpore državama članicama. Uspostavljen je i pregovarački okvir za uređeni Brexit. Održan je Zagrebački summit Europske unije s državama zapadnog Balkana, otvorena je perspektiva pregovora Sjeverne Makedonije i Albanije. Upriličen je i video-summit s državama Istočnog partnerstva. O daljnjoj operacionalizaciji Konferencije o budućnosti Europe postignuta je suglasnost Vijeća Europske unije, Europskog parlamenta i Europske komisije. Utvrđeni su početni proračunski obrisi, kako Višegodišnjeg financijskog okvira, tako i novog Plana obnove. Usto je postignut i niz važnih dogovora i odluka usuglašenih elektroničkim putem u

svim područjima djelovanja EU. „Izmjenjena je i pravno-institucionalna platforma Europske unije, gdje se o elektroničkom komuniciranju nikad nije govorilo kao vjerodostojnom. To je bio samo dodatni alat, a ne glavni. Nažalost, u ovo vrijeme to je postao glavni mehanizam i pomoć. Uspjelo se postići da sve što se dogovori kroz elektroničko komuniciranje bude jednako pravno vjerodostojno i prihvaćeno na istoj razini kao što je i neposredna komunikacija“, naglasio je hrvatski veleposlanik Andrić. Na vrhuncu krize, od ožujka do svibnja osiguran je učinkovit tranzit državljana Republike Hrvatske kroz Mađarsku, uz konzularno posredovanje Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, na čelu s generalnim konzulom Dragom Horvatom. Valja istaći i poseban doprinos počasnog konzula dr. Atila Kosa, koji je redovito i osobno pomagao na graničnom prijelazu Letenye.

U nedjelju, 22. ožujka zbio se u Zagrebu razorni potres katastrofalnih razmjera, čija je sanacija tražila dodatnu pozornost i angažman. Mađarska je prvu humanitarnu pomoć uputila već dan nakon potresa, a među prvima dostavila je i zaštitne maske i odijela. Ministri vanjskih poslova Gordan Grlić Radman i Péter Szijjártó u stalnoj su komunikaciji, a u ožujku su se službeno sastali na graničnom prijelazu Goričan-Letenye. Usporedno se, sukladno situaciji, odvijaju i neposredne gospodarske aktivnosti. Između ostalog mađarske tvrtke zakupile su dio plina koji će se transportirati iz LNG terminala Krk od početka 2021. godine, čime i Hrvatska doprinosi energetske sigurnosti Mađarske kroz diverzifikaciju izvora nabave. „Zahvaljujem i vrijednim i kreativnim djelatnicima Medijskog centra Croatica, odnosno Hrvatskog glasnika, koji su izradili efektni plakat posvećen digitalnom djelovanju HRPRES u Mađarskoj“, rekao je hrvatski veleposlanik Mladen Andrić. Od 1. srpnja 2020. Vijećem Europske unije predsjedala Njemačka. Sadašnji „trio“ čine Njemačka, Portugal i Slovenija.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić 1. srpnja na budimpeštanskom Trgu heroja predao je njemačkom kolegi Johannesu Haindlu zastavu Europske unije, a time i simbolično šestomjesečno predsjedanje Vijećem EU-a.

Kristina Goher

Svečano predana na uporabu zgrada Kulturnog centra bačkih Hrvata u Baji

Ivan Gugan: „Imamo razloga biti sretni i ponosni na još jedno vrijedno postignuće“

Nakon što je 23. rujna prošle godine svečano položen kamen temeljac, 16. srpnja svečano je predana na uporabu obnovljena zgrada Kulturnog centra bačkih Hrvata u Baji. U projektu vrijednom 100 milijuna forinti korištena je potpora mađarske vlade od 68 milijuna forinti. Izvođač radova bila je tvrtka Aktiv Ipari, Építőipari és Kereskedelmi Kft., koja je u postupku javne nabave dala najpovoljniju ponudu od 83 601 960 forinti. Osim što se nalazi u užem gradskom središtu, prekrasna zgrada na adresi Táncsicseva ulica 15, kako govore ovdašnji ljudi, nekoć je bila u vlasništvu jedne bunjevačke obitelji.

U ime Hrvatske državne samouprave i bačkih bunjevačkih, rac-kih i šokačkih Hrvata okupljene uzvanike i goste pred zgradom je srdačno pozdravio ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata, ustanove koju je 2018. godine utemeljila Hrvatska državna samouprava. Kako je među ostalim na hrvatskom i mađarskom jeziku rekao ravnatelj Mladen Filaković, osnutak Kulturnog centra bačkim Hrvatima omogućuje sustavno djelovanje u području kulture. „Otvorenjem ove prekrasne zgrade maksimalizirat će se pozitivan utjecaj Kulturnog centra na život Hrvata na sjeveru Bačke“, naglasio je.

Svečanim presijecanjem trobojne vrpce, koju su na ulazu zgrade držale članice kulturnih društava iz Dušnoka i Baje u rackoj i bunjevačkoj nošnji, Kulturni centar bačkih Hrvata zajedno su otvorili državni tajnik u Uredu predsjednika Vlade za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima Miklós Soltész, državni tajnik i parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó, Veleposlanik RH u Budimpešti Mladen Andrić, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje i dopredsjednica HDS-a Angela Šokac Marković te ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković. Svečanom činu nazočili su parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga, konzul-savjetnik Generalnog konzulata RH u Pečuhu Neven Marčić, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, gradonačelnica Baje Klára Nyirati, predsjednici i članovi bačkih hrvatskih samouprava, ravnatelji i

Kulturni centar bačkih Hrvata

zaposlenici HDS-ovih ustanova te velik broj bačkih Hrvata iz Baje i okolnih naselja.

Zgradu je na hrvatskom jeziku blagoslovio velečasni Ladislav Bačmai, koji je naglasio: „Došli smo radi predaje Kulturnog centra bačkih Hrvata. Kako svake godine molimo Božji blagoslov na svoje kuće i domove, tako i sad molimo Gospodina da posveti ovaj kulturni dom i sve koji se ovdje budu okupljali, da se osnaže u svome identitetu i materinskom jeziku i da ga nikad ne zaborave, predajući svojoj djeci i unučadi narodnosnu pripadnost, tradiciju, pjesme i plesove, ne zaboravljajući na svoje hrvatske korijene.“

Nakon blagoslova svečanost je nastavljena u novoobnovljenim prostorijama.

„Obnovljena zgrada mora služiti Hrvatima u Mađarskoj, kako bi opstali kroz svoju kulturu i jezik, isto tako i kroz svoje kršćanstvo, a mađarska Vlada u tome će ih svesrdno pomagati“, izjavio je u svom prigodnom govoru državni tajnik Miklós Soltész, naglasivši uvjerenje da će opstanak za oba naroda biti posve prirodna stvar i za sto ili dvjesto godina.

„Bruxelles ne razumije borbu malih naroda, zbog čega žele opstati kao Mađari, Hrvati, Srbi ili Nijemci, i zašto to žele i pripadnici narodnosti, kojih u pojedinim državama možda ima samo nekoliko desetaka tisuća ili stotinu tisuća. Kako bi se to postiglo Mađari i Hrvati moraju se udružiti, tim više što ih povezuju čvrste niti. Povezuju ih nadalje kršćanska vjera i zajednička kultura, ishod nedavnih izbora u Hrvatskoj, narodnosna politika te petnaest tisu-

Sudionici svečanog otvorenja ispred zgrade

Zgradu je blagoslovio velečasni Ladislav Bačmai

ća Mađara u Hrvatskoj i puno desetina tisuća Hrvata u Mađarskoj. Dva naroda povezuje i natječaj, u okviru kojeg Vlada narodnosne investicije podupire s ukupno četrsto milijuna, a po pojedinačnim projektima s po milijun-dva forinti“, dodao je Miklós Soltész. Podsjetio je da su narodnosti u Bačko-kiškunskoj županiji na sedamnaest natječaja dobile ukupno 25 milijuna forinti, od čega je hrvatskoj zajednici za četiri projekta dodijeljeno ukupno oko sedam milijuna forinti.

Parlamentarni zastupnik Róbert Zsigó naglasio je da su Baja i bajska regija višenacionalne sredine, u kojima Mađari i narodnosti žive u miru već dugi niz stoljeća, uzajamno se pomažući, jačajući i poštujući drugi kulturu.

„Najveća snaga ove regije upravo je u toj raznolikosti, kojoj doprinosi i ovaj kulturni centar. Ova će ustanova bačkim Hrvatima omogućiti njegovanje stoljećima čuvane kulture, njezino ostvarenje kroz život i prenošenje budućim naraštajima“, rekao je.

Veleposlanik Mladen Andrić izrazio je zadovoljstvo, naglasivši da se radi o važnom trenutku: „Vrlo je bitno da se čine i ovakvi,

Prigodni govor održao je državni tajnik Miklós Soltész

noj zgradi u samom središtu grada, koja je, uzgred, nekada bila u vlasništvu jedne bunjevačke obitelji. „Kako bi se danas ovdje mogli okupiti bila je potrebna jedna strategija, jedna ideja. Ali za ostvarenje našeg plana bila je potrebna i sloga, pomoć stručnih institucija, pojedinaca i poduzeća“, pridodao je Ivan Gugan, koji se nakon toga zahvalio Skupštini i Uredu HDS-a, što su podržali i

ostvarili taj plan, Državnom tajništu za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima pri Uredu predsjednika Vlade Mađarske, državnim tajnicima Miklósu Soltészu i Róbertu Zsigóu, parlamentarnom glasnogovorniku Hrvata u Mađarskoj Jozi Solgi, izvođačima radova, gradu Baji i pojedincima.

Svečanost u velikoj dvorani Kulturnog centra, kojoj su nazočili brojni bački Hrvati iz Baje i okolice, ali i gosti iz drugih krajeva Mađarske, uljepšali su Santovački tamburaši s po jednom skladbom bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata.

Nakon svečanosti uslijedili su obilazak zgrade i razgledavanje izložbe, a druženje je nastavljeno na domjenku.

Stipan Balatinac

Santovački tamburaši

„Plešimo cijeli dan i noć!“

Kamp hrvatskog jezika i plesa u Dušniku

U suorganizaciji mjesne samouprave, KUD-a „Biser“ i Hrvatske samouprave od 18. do 22. srpnja u Dušniku je održan Kamp hrvatskog jezika i plesa. Nakon što se dvije godine održavao u baranjskom Orfúu tradicionalni je kamp zbog sigurnosnih mjera uvedenih uslijed pandemije koronavirusa po prvi put organiziran u Dušniku. Kamp se već treću godinu zaredom održava pod geslom „Mi plešemo cijeli dan i noć“. Četrdesetak djece, uglavnom iz mjesta ali i drugih naselja ove godine okupilo se na izvrsnoj lokaciji, u Vodenom turističkom centru na obali kanala Voša. Sudionici su smješteni u Domu za hodočasnike.

„Većinom su to djeca koja tijekom školske godine polaze hrvatski ples, ali pošto smo ove godine objavili poziv i na Facebooku, javili su se i roditelji podrijetlom iz Dušnoka, koji više ne žive u mjestu, što posebno raduje, jer i njihova su djeca došla u kamp, i time njeguju našu racku baštinu“, istaknula je učiteljica hrvatskog jezika i voditeljica Kampa Eszter Baričević Tamaskó.

Tijekom pet dana svakodnevno su održavana zanimanja iz hrvatskog jezika i plesa, a bilo je i drugih zanimljivih sadržaja, primjerice omiljenog kupanja na bazenu, ili vožnje čamcem kanalom. Dok je lanjska tema bila „Hrvatska puna života“, ovu godinu obilježile su „Boje“. Pozvani su i neki stariji mještani, izvorni racki govornici, kako bi djeca upoznala osobitosti rackog govora i usporedila riječi, izraze i rečenice s hrvatskim standardom. Zbog velikog broja početnika učile su se po-

Grupa sudionika na obali kanala Voša

Voditeljica kampa Eszter Baričević vodi zanimanje

Spremni za vožnju čamcima

Zanimanje u prostorijama Vodenog turističkog centra

najviše pjesmice i igrice o bojama. Svake večeri bilo je i raznih zanimljivosti, primjerice igre „Bajkovite šume“, koja se izvodila na ulicama naselja te drugih igara. Među sudionicima bila su i djeca plesne skupine „Biser“, koju vodi zastupnica Hrvatske samouprave Éva Tamaskó, a u rad s djecom uključili su se i mlađi članovi dušnočkog KUD-a. Neki od mladih pomagača prije dvije godine i sami su bili sudionici kampa.

Posljednjega dana, u srijedu 22. srpnja u mjesnom Kulturnom domu priređen je završni program u okviru kojeg su sudionici prikazali dio onoga što su naučili tijekom petodnevnog kampa hrvatskoga jezika i plesa. Zahvaljujući brojnim donatorima djeca su dobila vrijedne poklone. Kamp hrvatskog jezika i plesa ostvaren je uz podršku Mjesne samouprave Dušnoka, Hrvatske samouprave, Fonda „Gábor Bethlen“ te drugih ustanova i pojedinaca iz Hrvatske i Mađarske, od Hrvatskog nogometnog saveza, NK Osijek, do tvrtki Eco Solis Montaža d.o.o., Primaris, Tracon Electric i Mozaik knjiga. Rijetke knjige i kalendare poklonili su Vijeće mađarske nacionalne manjine u Zagrebu i mađarska vrtička grupa „Potočnica“ iz Zagreba.

S.B.

Najstarija Šokica u Birjanu Emilija Graić

Najstarija Šokica u Birjanu Emilija Graić, udana Orovicza, proslavila je svoj 90. rođendan u društvu svojih najmilijih. Dvije unuke i praunuka još siječnja mjeseca slavile su baku i prabaku. Na Emiliju nije zaboravila ni Hrvatska sanouprava Birjana. Pandemija koronavirusa im je poremetila, ali ne i omela namjere, jer javna čestitka planirala se uručiti u sklopu Hrvatskog dana, koji je izostao. Nakon ukidanja mjera izvanrednog stanja zbog pandemije koronavirusa svoju najdražu Šokicu zastupnici Hrvatske samouprave Birjana, na čelu s predsjednicom Milicom Sörös Murinyi iznenadili su slavljem i darovima. Dio ove lijepe priče bila je i moja urednička malenkost. Emilija je čekala mene, a iznenadili smo je svi mi. Zastupnici Hrvatske samouprave s tortom u ruci, cvijećem i spomenicom te lijepim riječima pokucali su na vrata njene sobe u prelijepoj obiteljskoj kući, gdje živi sa starijom unukom Hajnalkom Bajusz. Bilo je to 18. lipnja 2020. godine. Kako nam je rekla Milica Murinyi Sörös, baka Emilija i njena obitelj su uvijek tu kada treba pomoći savjetom, te zna sve odgovore na pitanja o prošlosti i sadašnjosti šokačkih Hrvata u Birjanu.

Mártonné Orovicza s ponosom mi pokazuje spomenicu koju joj je veljače 2020. godine uputio mađarski premijer Viktor Orbán, čestitajući joj devedesti rođendan sa zahvalnošću i dubokim poštovanjem, uz želje za dobrim zdravljem te u nadi budućih sretnih godina.

A ovoga puta birjanskoj šokačkoj Hrvatici baki Emiliji Graić, svojoj najdražoj Šokici zahvalnicu uz poklone uručili su zastupnici Hrvatske samouprave Birjana. Kod osnivanja Hrvatske plesne skupine u Birjanu prije deset godina i prvoga

hrvatskog dana nesebično je mladu ekipu savjetima pomagala baka Emilija. Kad voditeljica skupine Mirjana Murinyi treba pomoć i danas se obrati baki Emiliji. Bakina unuka Berni maturirala je u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže, sada je studentica bajske učiteljske škole i vodi plesni podmladak u Birjanu. I ona svakoga dana pita baku za savjet i pomoć, i kod učenja novih riječi. Tu je i unuka Zsuzsanna Kámán, zastupnica Hrvatske samouprave Birjana, koja stanuje dvorište do dvorišta. Jedna složna obitelj u kojoj žive četiri generacije zajedno, doduše u dva dvorišta i dvije kuće.

Na torti bakina slika kada je imala osamnaest godina. Prelijepa Šokica, koja mi je rekla „doma je najbolje“. Žao nam je i zarezati tortu toliko je lijepa. Puše baka Emilija rođena na Matijino veljače 1930. godine. I dok jedemo tortu priča mi kako su Grajići iz Vršende. Njen otac Ivo Grajić oženio se i ostao za zeta u Birjanu. I Emilijin muž je došao za zeta u Birjan iz Udvara. Ali tu priču ispričat ću drugom prilikom.

Branka Pavić Blažetin

10. Tura vjernosti sa centralnom svetačnošću u Gornjem Četaru

Do desetoga jubilaranoga marširanja je došlo točno dva tjedne kasnije od običnoga termina, 11. julyja, u subotu, na takozvanoj Turi vjernosti, u organizaciji Društva za očuvanje tradicij Györgya Klapke. U čast vjernih sel, od 2014. ljeta i po zakonu odredjenom titulom Ugarskoga parlamenta „Communitas Fidelissima“, Plajgora, Narde, Gornjega Četara, Keresteša, Hrvatskih Šic, Pornove i Petrovoga Sela je pred desetimi ljeti pokrenula civilna organizacija ov konjski pohod dotičnim selam. Posjet je to s polaganjem vijenca i druženjem, u znaku zahvale i priznanja stanovničtvu sedam sel, ki su se suprotivili trianonskomu diktatu i iz Austrije zopet najzad zašli k Ugarskoj domovini. Ovpud na centralnom svečevanju u Gornjem Četaru skupa su slavili političari i stanovnici, ali samo pet vjernih sel: Narde, Hrvatskih Šic, Gornjega Četara, Pornove i Keresteša. Petrovo Selo kot špica te vjernosti, a i Plajgor kraj Kisega, jur nekoliko ljet su izostavljeni iz ove ture zavolj različitih uzrokov, a nažalost, organizacijski štab i ovput je „zabio“ te dvi delegacije s lište pozvanih.

Mnoštvo se okuplja otpodne u četarskom seoskom centru, nekoliko metarov odaljeno od te spomen-ploče na crikvenoj stijeni, kade su 10. januara 1923. ljeta stanovničtvo Dolnjega i Gornjega Četara, pozvana petroviska i plajgorska delegacija ter nardarski slavljjeniki skupastali na svetačnosti i hvalodavanje da su se izborili, suprot trianonske odluke, za povratak k ugarskoj zemlji. Ovom prilikom atraktivne uniforme malih i odraščjenih husarov, štoveć i žen daju posebnu čut cijeloj proslavi, a polag bujne igre vjetra sa četarskom i ugarskom zastavom nad spomen-kamenom palih junakov u Prvom i drugom svitskom boju, sambotelški puhački orkestar nudja

Povorka je išla do Pinka-parka

Pri spomeniku palih junakov u svitski boji

muzičku boju. Kotrigi Društva za očuvanje tradicij Györgya Klapke, dopodne u 11 uri su jur položili svoj vijenac kod nardarskoga spomenika priključenja k Ugarskoj i otud su dojahali na četarski svečani skup. Za ugarskom i erdeljskom himnom, pri koj nam morebit i s uzrokom fali himna Gradišćanskih Hrvatov, i ovde se nosu vijenci na spomen-mjesto, nažgu se mečeši, a husarska jedinica naraščajev i stirlja u čast vjernih sel. Za svetačnim aktom povorka se otpravi do Pinčenoga parka, kade jur od jutra kuhaju grupe iz okolnih sel i kade bi se po planu morao odvijati zmožni kulturni program. Medjutim, godina prisili na bržu improvizaciju organizatore i čez par minut se cijela priredba seli u Dom kulture. Četarski mališani iz čuvarnice jur gizdavo koracaju u husarskom krugu na pozornici, a Katica Konczer načelnica Gornjega Četara nužno recitira pjesmu naslova Mi a haza/ Što je domovina, ku su se morali svoj dan obavezno naučiti školari. Pozdravljeni su časni gosti Péter Fe-

Trenutak za pjesmu

Ča si, to si!

Zač Hrvat po svitu laže?
Zač je njemu tudje draže?
Zač je Turak na Balkani?
Zač je Vlah med Talijani?
Zač je „Kunfi“ med Madjari?
Zač med Nimci svoje kviri?

K vragu nigda, ča si, to si!
Svojim rodnom se ponosi!
Ne bud rob uz gospodine,
Vol se sam va jaram rine!

Mate Mersić Miloradić

Striljanje u čast vjernih sel

Pri polaganju vijenca načelnica sela Katica Konzner i farnik Richárd Inzsöl

kete, državni tajnik za kulturu u Ministarstvu ljudskih resursa, dr. Csaba Hende potpredsjednik Ugarskoga parlamenta ujedno i parlamentarni zastupnik ovoga kraja, Bálint Kondora potpredsjednik Željeznožupanijske skupštine, dr. Tivadar Puskás bivši gradonačelnik Sambotela, ter predstavnici Balogunyoma, Buče, Hrvatskih Šic, Narde, Naraja, Pornove, Keresteša, Šebe i Turna. Ki točno pozna posljednjetrianonsku historiju zapadne Ugarske, on se zna i

Nardarska grupa pri kuhanju i kušanju

glasno začuditi zbog petrovskog i plajgorskoga manjkanja. Ako za drugo ne, bar zato da i oni čuju pohvalne riječi zbog vjernosti Domovini, kad te riječi i misli pripadaju zvana nazočnih, isto tako i Petrovišćanom i Plajgorcem. Péter Fekete u uvodu svojega svečanoga govora prosi aplauz svim ki su čez sedamnaest minut cijelu priredbu premjestili s vanjske prostorije pod krov. „Svak ima svoj Trianon. Iza svakoga povijesnoga momenta i podatka, iza svake pobjede i zgubitka stoju ljudi. Tako i u ovi vjerni seli, kade većinom Hrvati i Nimci nisu se dali spojiti u trianonsku tragediju, nisu se pomirili s odlukom stranjkih političarova i borili su se za ovu zemlju. Rijetko se zgoda da mali ljudi postanu moć, ka pak preoblikuje povijest. Vaši praoci su uspjeli izminuti nepremisljivo! Veliki je to ponos svakomu Ugru i tako bi se šikalo svakom pripadniku ovoga naroda zamerhati si imena ovih sel, i napamet je znati i onda, kad se iz sanje zbudu. Segurno dajte prik ovo znanje o hrabrosti i vašem pokoljenju da se ne pozabi ova sjajna pelda vjernosti ni u budućnosti“, naglasi tako državni tajnik Péter Fekete predstavljajući i eksponat ugarske slobode, sablju s Revolucije 1848./1849., ku je za ovu priliku posudio iz Nacionalnoga muzeja. Dr. Csaba Hende uz ostalo kaže da „Sveta koruna i jerbinstvo sv. Štefana nas obavezuje da u ovoj domovini svaki človiok, neovisno od vjere i narodnosti, skupadrži kako su to učinili sa svidočanstvom vjernosti praoci deset, da-

nas sedam vjernih sel.“ Sa zahvalnošću spomene jedinstvenu inicijativu Društva za očuvanje tradicij Györgya Klapke i njegovoga peljača Károlya Sátorya ki su se dali na put i na pohod vjernim selam u okviru Ture vjernosti, ka svečuje jubilej uprav na stotoj obljetnici potpisanja toga sramotnoga Trianonskoga ugovora. „Svaka čast vašim praocem, svaka čast nasljednikom i poštovateljima!“, čujemo još na kraju govora od dr. Csabe Hendea. Prikdaju se ovde još

spomen-medalije brončane, srebrne i zlatne, onim kotrigom Društva ki su sudjelovali tijekom jednoga desetljeća u ovoj „misiji“, a dr. Csaba Hende uručí načelnikom i načelnicam vjernih sel, plaketu Trianonskoga gorućega križa. Maratonski kulturni program se pretvara u narodno veselje skupnoga jačenja, pri kom s izvodjači skupa jači i publika. Hrvatski folklor i jačkarno bogatstvo predstavljaju uz četarsku dicu i tancoši HKD-a „Četarci“, domači jačkarni zbor Rozmarin, kot i Nardarski jačkarni zbor i jačkarnice i jačkari Slavuja iz Hrvatskih Šic, kot i njevi mladi tamburaši s posebnim blokom.

Tiho

Dica iz četarske čuvarnice su imala dvojezični program

U pripremi velika fotoizložba „Hrvati pokraj dvije obale Mure“

Hrvatska samouprava budimpeštanskog XV. okruga 9. srpnja 2020. u svojim službenim prostorijama u parku Szilas održala je redovitu sjednicu. Na sjednici se raspravljalo o godišnjem planu i pripremama za veliku fotoizložbu „Hrvati pokraj dvije obale Mure“. Sjednici su nazočili predsjednik Stjepan Kuzma, potpredsjednik Attila Pótári i članica Zsuzsa Banki Kuzma.

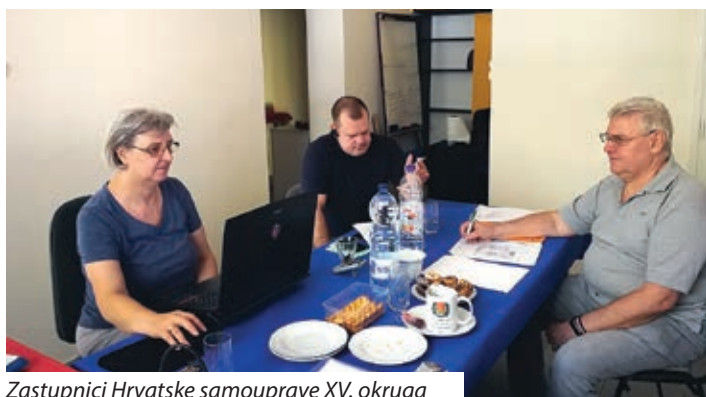
Zajednički proljetni koncert puhačkog orkestra Općine Donji Kraljevec i budimpeštanske Glazbene i umjetničke škole „Jenő Hubay“, sudjelovanje na sumartonskom Festivalu vina i tamburice, Dani Općine Donji Kraljevec i Smotra Međimurske popevke u Nedelišču samo su neke od priredbi otkazanih zbog pandemije koronavirusa, koja je otežala i usporila pripreme za održavanje međunarodne izložbe „Hrvati pokraj dvije obale Mure“. Fotoizložba se zasniva na građi od stotinjak fotografija izložbe „Gdje Mura teče“, koja je otvorena 1. veljače 2002. godine u Kulturnom domu XV. okruga. Priredbu je u nazočnosti tadašnjeg veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Stanika Nicka, načelnika okruga Lászlóa Hajdua i predsjednika Hrvatske državne samouprave Mije Karagića otvorio sveučilišni profesor Stjepan Lukač. Izložba je kasnije gostovala na još tri lokacije. „U prikupljanju izložbene građe puno su nam pomogli načelnik Sumartona Lajoš Vlašić, ravnateljica vrtića u Mlinarcima Jelica Kőrösi, ravnateljica serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ Jolanka Tišler i ravnateljica mlinaračke Osnovne škole Etelka Doboš“, izjavio je za naš tjednik predsjednik Stjepan Kuzma. Izložbenu građu predstavljaju fotografije o

Jedan detalj izložbe

poljoprivrednim radovima, društvenom i kulturnom životu, seoskom krajolikom, starom namještaju, molitvenicama i vjerskom životu, a tu su i obiteljske fotografije, rukotvorine, lutke u narodnoj nošnji i stari kućanski predmeti. Hrvatska samouprava XV. okruga u međuvremenu je dobila nove i manje prostorije u parku Szilas. Fotografije su privremeno smještene u skladištu, no vlaga i vrijeme učinile su svoje, pa je od dvjestotinjak fotografija za izložbu ostalo tek stotinu upotrebljivih fotografija. „Čeka nas opsežan istraživački i sakupljački rad. S jedne strane, trebamo nadoknaditi upropaštene fotografije, a s druge strane pak dopuniti izložbu sa slikama iz Hrvatske i hrvatskih naselja u Zalskoj županiji“, rekao je pomalo tužno predsjednik Kuzma. Pridodao je kako su pomoć obećale razne udruge, te muzejske ustanove iz Zalaegerszega, Čakovca, Kotoribe, Donjeg Kraljevca, Donje Dubrave i Donjeg Hrašćana. Otvorenje izložbe planirano je 12. rujna 2020. Tijekom jeseni i zime osim izložbe predviđeni su duhovna obnova, hodočašće na santovačku Vodicu, Martinje u Sumartonu, božićni koncert, sportski susreti i obilježavanje mađarskih praznika.

Kristina Goher

Zastupnici Hrvatske samouprave XV. okruga

SJEDNICA HRVATSKE SAMOUPRAVE BUDIMPEŠTE

Hrvatska samouprava grada Budimpešte u svom sjedištu u Ulici Lajosa Bíróa 16. srpnja 2020. održala je prvu sjednicu nakon pandemije koronavirusa. Sastanku su prisustvovali predsjednik Stipan Đurić, potpredsjednica Anica Petreš Németh te zastupnice dr. Vera Drajkó, Ana Gojtan i Mira Horvat. Opravdano odsutni bili su zastupnici Branko Kovács i dr. Dinko Šokčević. Predsjednik Stipan Đurić u svojoj izjavi za Medijski centar Croatica naglasio je kako je za vrijeme pandemije koronavirusa bio ovlašten za odlučivanje te je donio nekoliko odluka financijskog karaktera i odluka u vezi s dokumentima koji su se trebali izraditi u zakonskom roku. Nažalost, nije održan proljetni tradicionalni malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“, a otkazane su i planirane kulturne priredbe. Dana 19. rujna priredit će se Hrvatski piknik i malonogometni turnir, u koji bi se prema planu uključile Hrvatske samouprave Andzabega, Erčina, Senandrije i Tukulje, nakon toga predviđeno je predstavljanje knjige o Antunu Vidakoviću s prigodnim kulturnim programom u HOŠIG-u, dok se u budimpeštanskom Narodnom kazalištu u listopadu priređuje Festival kazališta nacionalnih manjina „Jelen/Lét“, na kojem gostuje pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom „Bunjevački blues“ autora Tomislava Žigmanova. Ove godine Budimpešta je domaćin Dana Hrvata, pa se na sastanku razgovaralo o planu programa i organizacijskim poslovima. Hrvatska samouprava Budimpešte namjerava potpisati ugovore o suradnji s ostalim hrvatskim samoupravama, ustanovama i udrugama koje djeluju u Budimpešti. „Nadam se da najavljeni drugi val epidemije koronavirusa neće oremetiti planove za jesen“, naglasio je predsjednik Stipan Đurić.

Kristina Goher

Linikova Marija u kemljanskoj kapeli

„Dragi moji, morem vam sada ča jako lipoga povidati. Jako dugo vrime pokazujem put da kako neka dojde do mene jedno društvo, ko se zove Prijatelji kapele i da povuču fajavergere (ognjogasce) opet va društveni i vjerski život. Mora se znati da kapela sv. Florijana u Hrvatskoj Kemlji, kraj sela, stoji bogzna otkada, skromna, zanemarena, neiskorišćena, kade se je va ljetu samo jedna kratka maša služila, 15 ili 20 minut dužička. Četire ili nekoliko starijih žen iz Dolnjega kraja su bile nazočne, ke su molile svetomu Florijanu. Još i prababe nisu znale da otkada stoji ova kapelica i gdo ju je zgradio. Ovde je bilo vrime žetve lavendule i Kišov Franci si je izmislio, da ča je Bog dao, more požeti i ponuditi onim ljudem, ki dobrovoljne dare daju na korist renoviranja ove kapelice“, mogla bi reći Linikova Marija ka je na kipu.

Foto: Tiho

Skromna kapelica u Dolnjem kraju

Ideja je bila jako plodna. Skupa je došlo više od 370 tisuć forintov! Ovo je ča lipoga, na podupiranje ognjobrancem ki su se zeli da će kapelicu popraviti, renovirati. Oni daju snagu, ruke za djelo, a iz darov se je moglo kupiti svaki materijal, ča je potribno. Ladislav Kranković, peljač Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva sam je trikrat nutarnji dio kapele pobilio. Sve, ča kod ovakovoga posla potribno je, on si je zeo va ruke. A ča je bilo u kapelici? Dvi velike stare slike, štatua svetoga Florijana, oltar je stari stol i još jedna plahta na kom je bila šarena slika zadnje vičere i dvi klupe na strani. Ovo je bilo sve. Išli smo iskati po selu stare svete kipe ke bi darovali za kapelu. Na seli svaka hiža je imala svetce ke su nekada bile u stanu na zidi, a i slik, od kih su se ljudi lako lučili. Ali ne morete deset jednaki kipov va kapelu ubisiti. Udovica Emerika Bišića, Eva Németh (Linikova) isto je ponudila slike neke, ali ja sam se htio samo nek zahvaliti i ne odnesti kipe. Kad sam uvidio Mariju pod prašnom staklom, znao sam, da će novi dom dostati kod svetoga Florijana. Po jako-jako čuda ljet će

slika na pravo mjesto dojt, kade će hrvatski i svaki narod k njoj moći dojt moliti i prošnje, hvale na oltar položiti. Tako i Florijan neće sam biti na oltaru. I svi drugi svetcu na kipi, ča su ljudi darovali za kapelicu, vjernikom na radost, pak i u tugi, žalosti čerju si najti duševni mir i ljubav. U ufanju, da ova sada jako lipa kapelica va ljetu čudaputi će biti otvorena za vjernike, za molitve i za

Foto: ERZIKA PORMÜLLER

Elizabeta Weidinger, Franci Kišov i Margita Danko pri žetvi lavendule

maše. Ovoliko o misli Linikove Marije. Kad bude potpuno gotova i izvana kapela sv. Florijana, ćemo opširnije informirati znatiželjne da kako se da skoro iz ništ', na noge postaviti ča skoro nevjerovatnoga, kade prijateljstvo, zajednica i vjera zna brige porušiti. Onda ćemo imenovati sve one, ki su aktivno pomagali i pomažeju da se znova otpiraju vrata ove siromašne i skromne kapelice.

Franci Kišov

Nastavlja se započeti rad

Hrvatska samouprava županije Šomođ 10. srpnja u prostorijama Doma kulture Novog Sela održala je svoju redovitu sjednicu. Druga je to ovogodišnja sjednica, a prva je održana nakon ukidanja izvanrednog stanja zbog pandemije koronavirusa.

Predsjednica Hrvatske samouprave županije Šomođ Jelica Matyók Csende za sastanak je predložila dnevni red od deset točaka: izvješće o radu između dvaju zasjedanja i za vrijeme pandemije koronavirusa, financijsko izvješće za 2019. godinu, organiziranje i potpora regionalnih hrvatskih kampova, organiziranje kulturnih i sportskih priredaba, priopćenje o popisu pučanstva u 2021. godini i izmjenama Zakona o pravima narodnosti te pripreme za Skupštinu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja će biti u Podravini.

Sjednici su se odazvali svi zastupnici. Dosadašnjeg zastupnika Ivica Pavlekovića zamijenila je zastupnica Piroška Gujaš. Sjednici su uz zastupnike nazočili i zastupnici Hrvatske samouprave Novog Sela, načelnik Novog Sela, djelatnici Ureda Šomođske županije, administrativni djelatnici Hrvatske samouprave županije Šomođ, kao i nekolicina zainteresiranih.

Predsjednica je izvijestila nazočne o odlukama koje je donijela za vrijeme trajanja izvanrednog stanja temeljem Uredbe Vlade, kada su na snazi bili posebni propisi glede rada narodnosnih samouprava, po kojima ovlasti i pravo odlučivanja za vrijeme izvanrednog stanja prelaze na predsjednika samouprave. Radi se o osam odluka koje je zastupničko tijelo primilo na znanje.

Potom su se analizirani programi koji su ostvareni u prvoj polo-

Zastupnici i suradnici Hrvatske samouprave županije Šomođ

vici godine, te se razgovaralo o nastupajućim planovima. U 2019. godini samouprava je gospodarila s proračunom od 13 634 190 ft, od čega je ostatak od 4 214 379 ft prenesen u 2020. proračunsku godinu. Donesene su odluke o davanju potpore regionalnom hrvatskom kampu koji organizira Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, te plaćanju školarine polaznicima (iz regije) Ljetne škole tambure u organizaciji Kulturne udruge Vizin, kao i kupovini časopisa Zornicanova za hodočasnike hodočašća koje je održano u Drvljancima na blagdan Presvetog Srca Isusova. Izraženo je nezadovoljstvo načinom ocjene bodova i iznosa državne potpore za obavljanje javnopolitičkih aktivnosti županijskih narodnosnih samouprava u 2020. godini. Naime, vrijednost jednog boda utvrđena je u iznosu od 23 596 forinti, a ukinuta je razlika između mjesnih i regionalnih samouprava (lani je jedan bod za mjesne samouprave vrijedio 24 511, dok se za regionalne samouprave obračunavao po vrijednosti od 48 724 forinti). Iako je Hrvatska samouprava županije Šomođ ocijenjena maksimalnom ocjenom i dobila 100 bodova, potpora iznosi svega 2 359 600 forinti, što je duplo manje nego 2019. godine.

Suradnja s mjesnim samoupravama je na zavidnoj razini, što se očituje i kroz programe koji se ostvaruju zajedničkim naporima kako županijske, tako i mjesnih hrvatskih samouprava. Iako je ova godina počela malo teže, zbog situacije uvjetovane pandemijom koronavirusa planiraju se ljetni i jesenski programi. Nazočni su prezentirali planove mjesnih hrvatskih samouprava, za koje su tražili potporu Hrvatske samouprave županije Šomođ. Saznali smo i koje programe samouprava želi ostvariti do kraja ove godine. Razgovaralo se i o značaju popisa stanovništva koje će biti 2021. godine i potrebi jačeg animiranja hrvatske zajednice, te o Skupštini Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja bi trebala biti održana 28. kolovoza u Martincima. Izražena je zabrinutost glede slabe zastupljenosti mladih u javnom i političkom životu te su tražene ideje za njihovo pridobivanje. Jelica Matyók Csende na kraju je za Hrvatski glasnik izjavila: „Iza nas je vrlo uspješna financijska godina. Sve što smo planirali mi smo i ostvarili. Proračun koji smo imali i dobivene potpore odraz su našeg rada. Pokazujemo zajedništvo, volju da budemo skupa, a ovaj zajednički rad je jamstvo našeg opstanka, jer bez zajedništva ćemo se izgubiti. Ono što smo planirali za 2020. godinu to ćemo i ostvariti, bez većih problema. Ovogodišnji županijski dan održat ćemo u Barči.“

Branka Pavić Blažetin

Radni dio sjednice

Glavna ulica u Novom Selu

Mala stranica

Hrvatski kampovi Hrvatske samouprave VII. okruga u HOŠIG-u

Djeca s učiteljicom Monikom Režek

Hrvatska samouprava budimpeštanskog VII. okruga već petu godinu zaredom u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole i đачkog doma organizira hrvatske kampove s cjelodnevnom boravkom za učenike nižih razreda, u kojima je sudjelovalo po desetak učenika. Kampovi su održani između 29. lipnja i 3. srpnja te 6. i 10. srpnja. Prijepodnevnice vodila je učiteljica Monika Režek, a poslijepodnevnice predsjednica Samouprave i učiteljica Katica Benčik. Roditelji su snosili troškove tri dnevna obroka, ulaznica za bazen, te karata za kino i cirkus. „Iskreno, jako su mi nedostajala djeca, kad me je Katica upitala želim li voditi radionice kampa, bez oklijevanja sam prihvatila“, rekla nam je radosno Monika Režek. Tko bi pomislio da je ipak zanimljivo biti u školskoj klupskoj prostoriji? Djeca su uživala u bojanju kamenčića, crtanju ljetnog krajolika, bojanju vodenim bojama i izradi kolaža. Nastala su prava remek-djela koja će krasiti dječje sobe ili, tko zna, možda biti darovi za mamu ili baku. Ipak, prava radost i veselje bili su kupanje, izlet na Margitin otok i igra na školskom dvorištu. U kišovito vrijeme odlazilo se u kino i cirkus. „Prije svega, htjeli smo pomoći obiteljima koje početkom ljeta još ne

Trenuci stvaranja...

Na Margitinom otoku

mogu brinuti o djeci. Naravno, naš cilj usto bio je i učenje i vježbanje hrvatskog jezika“, naglasila je predsjednica Katica Benčik. Pridodala je da su u dostavi ručka pomagali Andrea i Béla Gondos, dok je doručak i užinu kupovala sama. Hrvatski kamp samo je jedan od oblika unapređenja suradnje HOŠIG-a, roditelja te Hrvatske samouprave VII. okruga.

Kristina Goher

Drugi ovoljetni kamp Hrvatskog zavoda „Stipan Blažetin“

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ od 6. do 10. srpnja održao je drugi ovoljetni Hrvatski kamp, ovaj put samo za djecu nižih razreda. Bio je to već peti po redu kamp za manju djecu u kojem se svake godine okupljaju mališani predškolske dobi i učenici nižih razreda, koji se tek upoznaju s hrvatskim jezikom i kulturom. U ovogodišnji Hrvatski kamp prijavilo se petanestero djece iz Letinje, Mlinaraca, Pustare, Serdahela i Sumartona, a bilo je sudionika i iz Budimpešte, koji su se u aktivnosti uključili pored boravka kod djeda i bake.

„Ove godine nemamo djece vrćičkog uzrasta: naime, dječji su vrčići zbog korona-krize u proljeće prekinuli rad i sada nadoknađuju to razdoblje, a roditelji su odlučili djecu poslati u vrčiće, ali imamo dosta djece školske dobi. Kao majka troje djece znam da roditeljima nije bilo lako za vrijeme online nastave, pa s ovim kampom činimo dobro i njima: djeca su ovdje od 8 do 16 sati, kao da su u školi, roditelji u to vrijeme mogu biti mirni, mi se brinemo za djecu. Svi sudionici dobivaju tri besplatna dnevna obroka, puno se igramo na igralištu smještenom tik do zgrade, a naravno, imamo i niz zanimljivih programa na kojima djeca mogu po-

Stara igra „Tuplenik“ bila je za djecu najzanimljivija

Neki su u Hrvatski kamp stigli u hrvatskoj majici

Djeca su sama izradila igru mlina

nešto naučiti o hrvatskoj baštini, usvojiti nekoliko novih hrvatskih riječi i rečenica, naučiti pokoju pjesmicu i sudjelovati u raznim sadržajima“, rekla je Timea Reicher Székely, suradnica Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“.

Kroz cijeli tjedan nastavnice serdahelske osnovne škole vodile su raznovrsne radionice: Diana Kocsis, nastavnica tjelesnog odgoja i likovne umjetnosti pripremila je šaljive igre i organizirala natjecanje za djecu, dok su posljednji dan svi sudionici roditeljima oslikali ogromne plakate s hrvatskim simbolima. Učiteljice hrvatskog jezika Katica Lukač Brodač i Jelica Mihović Adam bile su zadužene za učenje starih hrvatskih igara, a nastavnica engleskog jezika Angelika Reichar vodila je jezičnu igru. Djeca

odrasla u digitalnom svijetu uživala su u starim igrama preskakanja jarka u sklopu „tuplenika“ i „vikanja“, to jest dozivanja prijatelja na bacanje lopte. Održana je prezentacija dresure pasa, učenja poslušnosti i vježbe traganja. Najomiljeniji programi bili su spuštanje s ogromnog tobogana u dvorištu Fedakove kurije i izlet u Rezu, gdje se nalazi Park dinosaura. Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ tijekom ljeta održat će još jedan tematski kamp, i to Kamp puhačke glazbe za učenike koji žele učiti sviranje, doznajemo od ravnateljice Zorice Prosenjak Matole. Kamp će se održati u suradnji s Glazbenom školom Letenye, čiji nastavnici tijekom školske godine podučavaju pomurske učenike u prostorijama Zavoda.

Beta

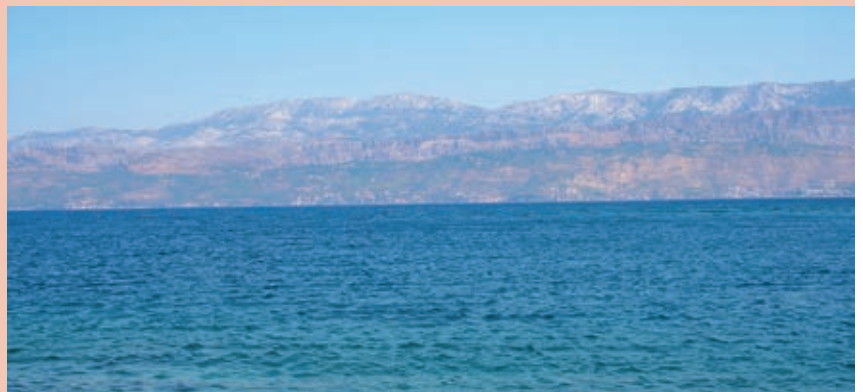
Najviše mađarskih turista na Viru i Rabu, u Crikvenici i Rovinju

Mađarska je od 15. srpnja 2020. uvela nova ograničenja putovanja kako bi spriječila širenje koronavirusa. Prema novim pravilima mađarski državljani koji se vraćaju iz rizičnih zemalja s crvene ili žute liste morat će proći zdravstvenu provjeru na granici i ići u karantenu. Karantena se može izbjeći jedino s predložena dva negativna testa na Covid-19 koja nisu starija od pet dana.

Republika Hrvatska stavljena je u kategoriju zemalja označenih zelenom bojom, što znači da je putovanje u Hrvatsku prihvatljivo, a Mađari po povratku iz Hrvatske ne moraju u četrnaestodnevnu samoizolaciju, niti imati negativan test na Covid-19. Granica između dvije zemlje otvorena je bez ograničenja. Unatoč blagom porastu broja slučajeva prethodnih dana, Hrvatska se i dalje nalazi među zemljama s najboljom epidemiološkom slikom na Mediteranu. Od 13. srpnja u Hrvatskoj je obvezno nošenje maski u javnom prijevozu i trgovinama. Maske se ne trebaju nositi u ugostiteljskim objektima, na plažama, tijekom boravka u smještajnim jedinicama ili provođenja slobodnog vremena. Prema podacima sustava eVisitor, koji sadrži turistički promet ostvaren u komercijalnom i nekomercijalnom segmentu te u nautičkom charteru (sustav eCrew), „na današnji dan, 13. srpnja, u hrvatskim destinacijama po prvi put u ovoj godini boravi više od 500.000 turista od kojih je oko 430.000 stranih. U ovom trenutku najviše inozemnih gostiju dolazi s tržišta Njemačke, Slovenije, Češke, Poljske, Austrije, Slovačke i Mađarske“, izjavila je za naš tjednik Ivana Herceg, direktorica Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti. Pridodala je još kako je do sada u srpnju, odnosno između 1. i 10. srpnja u Hrvatskoj ostvareno gotovo 600 tisuća dolazaka (46 posto rezultata ostvarenog tijekom istog razdoblja lani) i 4,4 milijuna noćenja (53 posto rezultata ostvare-

nog u istom razdoblju lanjske godine). Ove godine mađarski turisti u Hrvatskoj su ostvarili gotovo 56 tisuća dolazaka i 269 tisuća noćenja, što u usporedbi s prošlom godinom predstavlja smanjenje od 70 posto u dolascima i 67 posto u noćenjima. U prvih 10 dana srpnja zabilježen je pad od 55 posto u dolascima i 56 posto u noćenjima mađarskih turista. Najviše mađarskih turista boravi u Viru, Rovinju, Rabu, Crikvenici, Rabu, Krku i Opatiji. Attila Végvári, turistički stručnjak tvrtke „Vir sziget“ pozvao je Mađare da i ove godine posjete otok Vir, na kojem do sada nije zabilježen niti jedan slučaj koronavirusa. Za brži prelazak graničnih prijelaza poželjno je ispuniti obrazac na stranici entercroatia.mup.hr, koji je dostupan i na mađarskom jeziku.

Kristina Goher

HRVATSKI ŽIDAN

Ovo je tajedan Peruške Marije u dotičnom selu, kade od pondiljka do nedilje „ljetuje“ katoličanska mladina iz okolnih sel, pa još i iz daljnjih krajev. Hodočasno mjesto Peruške Marije u židanskoj lozi je jur po dvadeset i sedmi put pozvalo k sebi taboraše. Približno pedeset dice sedam dana dugo uživa pri različiti programi vjerskoga kampa u prirodi i slobodi. Programe je sastavila rutinirana ekipa pomoćnikov pod peljanjem Mirjane Šteiner. Jednotajedni tabor po običaju se završava na svetak Snizne Marije, ove nedilje, sa svetom mašom u deset uri, ku celebrira pokrovitelj tabora, zlatomašnik i židanski farnik Štefan Dumović. Muzičko oblikovanje crikvenoga obreda i ovput pripada Peruška-bendu i diozimateljem 27. Tabora Peruške Marije.

PETROVO SELO

Športski dani čekaju ovoga vikenda stanovnike dotičnoga sela jur po jubilarni, deseti put. Naticanja se začmu jur u petak, 31. julija, u Kulturnom domu sa stolnim tenisom i šahom. U bižanju sa štartom od Kulturnoga doma dica imaju napraviti jedan, žene i divojke dva, a muži i dičaki tri kruge okol' sela. Drugi dan, u subotu, u osmi se gane bicikljada od športskoga placa na 16 kilometarova, nogomet na malom igrališću, pecanje na Pinki, streetball, kartanje i naticanje u dartsu. Od 16 uri se čekaju ekipe na petrovski EXATLON, a uvečer sve nazočne zabavljaju tamburaši tančoške grupe i Jani Timar. Nediljno otpodne ljubitelji športa poziva na igralište još na dvi prijateljske nogometne utakmice.

UNDA

Prvi dan agustuša i spomenuto selo pripravlja bogati program za ovde živeće. U okviru VI. Nogometnoga turnira bit će uz sport mnogo česa za viditi, čutiti i kušati. Uz utakmice će se najavljene grupe naticati u kuhanju gujaša, predviđene su različite športske, plesne i vojničke predstave. Nisu pozabljeni ni dica, vlakčić, mali auti i labde čekaju najmladje.

„Marijo, o mili glas!“

Hrvatska referatura Pečuške biskupije organizira i poziva Vas na Hodočašće hrvatskih vjernika Pečuške biskupije u Đud u nedjelju 30. kolovoza/ugusta 2020.

PROGRAM:
9.00-9.30 Okupljanje kod kipa Gospe
9.30 Polazak šetnicom Krunice Blažene Djevice Marije
11.00 Sveta misa na hrvatskom jeziku
12.00 Ručak
13.30 Obilazak križnog puta
14.30 Litanija, blagoslov sakralnih predmeta, oproštaj od Gospe u crkvi

Prijaviti broj hodočasnika i slijedeće informacije do 1. kolovoza na adresu: milica40@freemail.hu, ili na telefon 06/30/411-0461

Želite li koristiti prijevoz autobusom i topli obrok koji će osigurati referatura?

Autobusi idu na relacijama: 1. Katolj-Vršenda-Mohač-Đud, 2. Veliki Kozar-Pečuh-Đud, 3. Udvar-Kukinj-Pogan-Salanta-Đud Podravina posebno, prema dogovoru.

KERESTUR

Hrvatska samouprava Zalske županije od 10. do 14. kolovoza priređuje Tamburaški kamp u Keresturu. Prijaviti se mogu oni osnovnoškolci i srednjoškolci koji već sviraju tamburicu, ali i oni koji se tek upoznaju s glazbalom. Djecu će podučavati članovi Tamburaškog sastava „Stoboš“ iz Velike Kaniže. Osim učenja sviranja na tamburici predviđene su raznovrsne radionice, sportska natjecanja, biciklistički izleti i druge aktivnosti. Zainteresirani se mogu prijaviti na e-mail adresi vargovicmaria@freemail.hu.

PRISIKA

Hrvatska samouprava Prisike, Seoska samouprava Prisike i Kulturni dom ter knjižnica srdačno vas pozivaju na Dan sela, Hrvatski dan i na predstavljanje mjesne škrinje vridnosti, 8. augusta, u subotu, u park Hali uz Iokvu. Društvo Irottkó Naturpark sastavilo je vridnu kolekciju seoskih vridnosti, ta će se prezentirati dopodne od 10 uri, s tim paralelno zanimljive igre čekaju dicu. U 11 uri kod Ognjogasnoga stana će se simbolično prikladati sve one investicije koje su ostvarene unutar državnoga „Programa Ugarsko selo“. Od 12 uri jahanje, striljanje s lukom, vježbe spašavanja čekaju sve zainteresirane u prekrasnoj prirodi, a u 15 uri svi su pozvani na dobar tanjir gujaša. Od 16 uri kulturna društva će zajti na pozornicu, najprlje Židanske zvijezdice, Jačkarni zbor Zviranjak iz Prisike, HKD Gradišće iz Petrovoga Sela, a na kraju će jačiti hrvatski glumac Stipan Đurić. Program podupiraju Hrvatska samouprava Željezne županije i Hrvatska državna samouprava, moderiranje pripada Židanki, Mirjani Šteiner. Uvečer će petrovski Pinka-band zabavljati goste.

Natječaj

Hrvatska državna samouprava raspisuje
**Natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja
 Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj**

Mjesto obavljanja dužnosti:

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj
 7621 Pečuh, Jókai tér 11.

Vrsta zapošljavanja:

Puno radno vrijeme

Vrijeme trajanja zaduženja ravnatelja:

Na određeno vrijeme u trajanju od četiri godine

Datum popunjenja radnoga mjesta:

1. listopada 2020.

Uvjeti:

- Visoka stručna sprema (fakultet apsolviran u Mađarskoj ili Hrvatskoj);
- Znanstveni stupanj stečen u Mađarskoj ili u Hrvatskoj;
- Stručno iskustvo na području znanstvenog istraživanja najmanje 3 godine;
- Jezični ispit visokog stupnja (kompleksni C) iz hrvatskog jezika;
- Korištenje aplikacija MS Office (korisnička razina);
- Vozačka dozvola kategorije B;
- Mađarsko državljanstvo.

Uz natječaj molimo priložiti: stručni životopis, prijašnja radna mjesta, sažet opis znanstvene i stručne djelatnosti, potvrda o znanstvenom stupnju, popis znanstvenih i stručnih radova, preslika diplome, potvrda o nekažnjavanju, izjava o suglasnosti korištenja osobnih podataka vezano uz natječaj, izjava o imovinskoj kartici.

Rok predaje natječaja: najkasnije do 31. kolovoza 2020. godine

Detaljnije informacije i cijeli, službeni raspis natječaja možete naći na web-stranici www.horvatok.hu te na oglasnoj ploči Hrvatske državne samouprave.

SERDAHEL

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i ove godine organizira tradicionalni Filmski kamp „SETA 2020“ s temom „Povijest tamburaške glazbe u Pomurju“. Mogu se prijaviti učenici od 6. razreda osnovne do 12. razreda srednje škole. Organizatori očekuju mlade koji sviraju tamburicu ili su zainteresirani za snimanje filma. Uz sviranje tamburice i snimanje filma sudionicima se nude i drugi programi poput slikanja grafita na platnu, natjecanja „večera za pet“, raznih sportskih aktivnosti i kupanja na bazenima u Lentiju. Informacije potražite na Facebook stranici Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“, ili ih možete dobiti na telefonu 06303961854.